

opisuje, kako neopravičeno in neumestno je prizadevanje katoliške cerkve, katera bi si hotela podvreči vsa vseučilišča v Avstriji. K temu nima nikake pravice in bi to škodovalo vedam in vseučiliščem. Veda temelji edinole na izkušenosti in na razumu, zato zahteva za svoja preiskovanja svobodo. Cerkev in nje bogoslovje temelji pa na razodetju in na avtoriteti. Tu ni mogoče najti posredovalne zveze med obema nazoroma, v tem tiči nepremostni razpor, katerega je spoznal in pribil tudi filozofski papež Lev XIII., izdaviš nanovo indeks, v katerem so obsojena vsa imena, na katerih je zgrajena moderna kultura. S temi pikrimi in naprosto odklanjajočimi nazori oficelnega Rima se ne vjemajo najboljša glave posvetnih katoličanov ne na Nemškem ne na Francoskem ne v Italiji in tudi v Avstriji ne. O tem pričajo imena: Krauss, Schell, Loisy, Ireland itd., ki so si vsi prizadevali sprijazniti katolištvo z moderno vedo in moderno kulturo, toda zaman. Rim, pod vplivom jezuitov, je izdal nov Syllabus in nov indeks in ostro obsodil vse to gibanje, katero imenuje: modernizem; izdal je nove navedbe o vzgoji duhovnikov, o tiskanju knjig in časopisov, o predavanjih itd. Tako se nam kaže tudi Luegerjeva grožnja proti šoli, kakor tudi ves avstrijski klerikalizem samo orodje Rima proti naprednemu gibanju v katoliški cerkvi sami. Avstrijsko duhovstvo, ki ni nič drugega nego del avstrijskega fevdalizma, se ponuja na škofovskih konferencah Rimu za birača. V dobi, ko se verni katoličani že sami upirajo oficelnemu rimskemu sistemu, pač ni mogoče, da bi se vseučilišča pokorila srednjeveškemu nazorom. — V dokaz, da njegova sodba o katolicizmu ni preostra, navaja Masaryk knjigo msg. Scheicherja, profesorja moralne teologije, duhovnika, ki je izdal neko špansko knjigo, v kateri se liberalizem obsoja kot naglavni greh in kateri gotovo ne more biti na sumu, da je liberalen. Msg. Scheicher je izdal svoje spomine iz mladosti, v katerih brez vsega priznava, da je glavna slabost avstrijske cerkve ta, da je državna cerkev. Dokazuje nadalje, kako si ta državna cerkev samo prizadeva prikupiti se mogotcem, kako potrebuje kapitalizma in kako molči k vsi nemoralnosti. Msg. Scheicher dokazuje, kako odveč in nepotrebno je snovati katoliško vseučilišče, ko se duhovnikom prepovedujejo shodi in ko se bogoslovcem brani čitati celo katoliške liste, kakor hitro so malo bolj prosto in stvarno pisani. In kanonik Scheicher pričakuje, da povede delovanje te državne cerkve do pogube ne samo za cerkev, ampak tudi za državo. Zavrtni zahteve duhovstva na vseučilišče, je torej več nego opravičeno. — Nato je govoril še o svojem razmerju z vlado, kateri očita, da zlorabi parlamentarizem, trdeč, da je parlamentarna vlada, kar pa ni, ker bi se sicer morala opirati na neklerikalno večino in ne na klerikalno manjšino. Končno pravi, da mu odgovor naučnega ministra samega v tem vprašanju ne zadostuje, da hoče slišati odgovor cele vlade, kako stališče zavzema tem klerikalnim napadom nasproti. — Govor je napravil na zbornico velik vtisk. Klerikalci so storili vse, da bi z neslanimi vzkliki in šalami potlačili vzvišeno obzorje govornikovo na obzorje njih bezniškega politikovanja, pa zaman. — Za Masarykom je govoril tudi naučni minister Marchet ter izjavil, to pot v imenu cele vlade, torej tudi ministrov Ebenhoeha in Gessmanna, da bo branil dosedanje zakonito zajamčeno prostost učiteljstva in učenja na visokih šolah. Ta odgovor si je treba zapomniti za poznejše dobe. — Generalnimi govorniki sta bila izvoljena Krek contra in Pernersdorfer pro. Posl. Pernersdorfer govori v prid ločitvi cerkve od države. Posl. Krek je rekel, da hoče liberalna javnost inženirati z Masarykovim predlogom nekako ouverturo francoske politike. Ne na političnem polju, ampak na kulturnem priborijo si katoliki vseučilišče. Pozivlje katoliške dijake, naj si z učenostjo priboré profasuro na vseučiliščih. Tudi on se je izrekel za ločitev cerkve od države.

* O nastopu avstrijskih Slovanov za Poljake v Prusiji. Znani nemški politik prof. Delbrück se je kaj nepovoljno izrazil o pruski politiki nasproti Poljakom. Ta politika da je neizdatna in škodljiva ter izzivlja Poljake na skrajni odpor. S takimi nasilnimi sredstvi se ne napravlja dobrih državljanov. Niti se jim ne more usiliti nemškega jezika. — O nastopu slovanskih strank za Poljake v Prusiji pa meni Delbrück, da se mu ni čuditi. Samoobsebi umevno je, da so Poljaki ogorčeni ter da poizkušajo vsa sredstva proti taki politiki. Nastopa slovanskih strank Delbrück ne odobruje, a ga umeje. Tudi

Nemcem v rajhu je težko, če so njihovi rojaki v drugih deželah tlačeni. Delbrück konstatuje, da so tudi v nemškem državnem zboru že tožili proti Madjarom, da je cesar Viljem I. posredoval pri ruskem caru Aleksandru II. za baltiške Nemce. Delbrück zaključuje: Na noben način ni dobro, ako so Slovani v Avstriji ogorčeni proti Prusom. Zakaj s Poljaki simpatizirajo tudi Čehi. Avstrijska vlada potrebuje podpore Slovanov. Zveza z Avstrijo je za Nemčijo važna. Iz vseh teh razlogov je obsojati šovinizem in prenapenjanje državne misli nasproti drugojezičnim narodnostim, ter dušenje teh poslednjih.

* Gališki Poljaki proti Nemcem. Iz Levova javljajo: Šest poljskih ženskih društev je izdalo oklic na trgovce, naj ne kupujejo od nemških tvrdk. Ravnateljstvo mestne elektrarne v Levovu je odpovedalo naročila 29 nemškim tvrdkam.

* Umri je švedski kralj Oskar II., star 88 let. Bil je velik pospeševalec znanosti in umetnosti.

Vestnik.

Jubilejsko leto se je začelo dne 2. decembra letos. To je šestdeseto leto odkar je zasedel avstrijski prestol cesar Franc Jožef I. To jubilejsko leto proslavi učiteljstvo najlepše s tem, da se z vsemi silami in požrtvovalnostjo poprime zbiranja zgradbenega kapitala za „Učiteljski konvikt“.

Vabilo. „Deželno slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“ bode imelo letos zaradi koncerta čeških učiteljev svoj letni občni zbor v nedeljo 29. decembra dopoldne takoj po konviktovem zborovanju v Narodnem domu z običajnim dnevnim redom. K najobilnejši udeležbi vlijudno vabi odbor.

Redni občni zbor „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“ se vrši v nedeljo, 29. grudnia t. l. ob 10. uri dopoldne v „Narodnem domu“ z navadnim dnevnim redom. K obilni udeležbi vlijudno vabi odbor.

Dne 29. decembra, ob desetih dopoldne bo v Narodnem domu občni zbor „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“ in „Slovenskega deželnega učiteljskega društva“. Ta dan, ob petih popoldne, bo v „Unionu“ koncert čeških (moravskih) učiteljev pod pokroviteljstvom „Glasbene Matice“. Vseh pevcev je 50 in so nastopali z največjim sijajem in uspehom v Petrogradu, Moskvi, Berlinu, Lipsiji, Draždanih itd. Letos o Božiču bodo peli v Budapešti, Zagrebu in Ljubljani. V Ljubljano pridejo ob eni. Na kolodvoru bo slovesen sprejem. Ta dan obeta biti zopet lep in časten za učiteljstvo. Torej, na svidenje!

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: vesela družba v Cerknici 5 K 10 h. tov. A. Lunaček iz St. Ruperta, namesto g. dr. M. Hočevarju iz Mokronoga za njegovo vizito vsled njegove želje 2 K. — Učiteljski krožek v Hrenovicah, zbran pod vodstvom starašine Frana Zaman-a, zložil 5 K. Živili „učiteljski krožki“ in njih starašine! Hvala! Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: učiteljstvo ljudske šole v Toplicah na Dolenjskem (6 K), tovariš Svitko Stare iz St. Kancijana na Štajerskem; tovariš Alojzij Keceelj, učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani; učiteljstvo I. mestne šole v Ljubljani, in sicer tovariši: Ivan Belè, Anton Čadež, Jakob Dimnik, Jakob Furlan, Fran Galè, Luka Jelenc, Josip Pavčič, Rudolf Poljanec, Jakob Pretnar, Juraj Režek, Vendelin Sadar in Karel Wider. — Josip Lasbacher, M. Lichtenwallner, D. Lesjak in F. Slanc, vsi iz Ruš pri Mariboru. Bog plati!

Poziv! Tovariši in cenjene tovarišice v ljubljanski okolici, ki ste prejeli glasovnice za volitev enega člana v komisijo za osebno dohodnino, pošljite podpisani glasovnici z volilnim poverilom tovarišu Gregorinu na Vič vsaj do 19. t. m., ker 21. je volitev. Mogoče, da dobimo v tej komisiji svojega zagovornika.

Volilec.

Roditeljski večer za starše in prijatelje šolske mašine bo v sredo, dne 18. decembra, ob šestih zvečer na mestni slovenski dekliški osemrazrednici pri sv. Jakobu. Predaval bo gosp. katehet Janko Mlakar „O vzgoji k resnicoljubnosti“.

Tretjeletniki c. kr. moškega učiteljskega v Ljubljani se zgražajo nad neresničnimioticama v zadnjem sobotnem „Slovenu“ in v zadnji „Zori“, kjer se trdi, kako je slov. dijaštvo propalo. Očita se nam pijančevanje in druge take lumparije. Zahtevamo: če se kdo izmed naših tovarišev nahaja v kakem „kvartopirskem krožku“ in če nas kdo vidi pozno v noč popivati, naj nas kar naznani; Torej le na dan z našimi imeni, tovariš „srednješolec“! Javno po časnikih blatiti se ne pustimo! — Dobro bi bilo, da se tako odločno izjavijo tudi ostali dijaki.

Šolske vesti na Kranjskem. Za provizorično učiteljico na šoli v Spodnjem Zemonu je imenovana Marija Zakrajškova. Za provizorično učiteljico na šoli v Vinici je imenovana Aleksandrina Kordiševa, za suplento na šoli v Dragatušu pa Frančiška Milavčeva. Za suplenta na šoli v Smuku je imenovan Roman Christallnigg, ker je šolski vodja Jožef Samide zaradi bolezni šel na dopust. Službi se je odpovedala Angela Ferličeva, učiteljica v Metliki.

Konec šolskega leta na ljudskih šolah na Kranjskem je določen na 16. julija, začetek šolskega leta pa na 16. septembra, le na šolah v Kranjski gori, Beli peči, Ratečah bodo šolske počitnice od 1. avgusta do 30. septembra.

Iz ljubljanske okolice nam pišejo: Žalostno ali resnično je, da očitajo učitelstvu ljubljanske okolice kaj radi stanovsko zaspanost in brezbriznost. Ne vem, ali je to očitanje povsem opravičeno ali ni, resnično pa je, da ugled in naklonjenost do šole in do učiteljstva mineva bolj in bolj. Čigava krivda? V prvi vrsti in skoro edino so temu krive neznosne razmere, v katerih životarimo v ljubljanski okolici. Poleg nešteti drugih neprilik se imamo boriti tudi s skrajno slabim šolskim obiskom. Učitelju, ki mu je mar blaginja šole, naobrazba mladine, napredek naroda — o katerih pa seveda ni govoriti brez rednega obiska — se krči srce, ko vidi, da je še mnogo zasleplencev, ki nočejo spoznati koristi šole in ki očitno kažejo sovraštvo do nje in celo do učiteljstva. Učitelj naj se še tako trudi, zastavi naj vse moči, pa ne pride za las naprej, zato ne, ker dobi povsod le trdovraten upor, nikjer pa ne pomoči, niti tam ne, kjer bi jo celo moral dobiti. Ni čudno torej, da zaradi takih razmer pada učitelstvo v letargijo, v brezbriznost, saj ve, da mu razdirajo drugi, kar ono s trudom postavlja. Le naj zve javnost en sam zgled, kako pri nas kaznujejo upornike šole. Minulo šolsko leto bi morala biti kaznovana dva bogata posestnika z večjo denarno globo, ker nista pošiljala otrok kar po več mesecev v šolo. Ker pa dotične kazni nista hotela plačati mirnim potom v določeni dobi, bi se morala ta iztirjati potom javne dražbe. Vaščani pa, ki so večinoma vsi nahujskani zoper šolo, se dogovore, da ne pride nihče na dražbo. Rečeno — storjeno. Dotičnik, ki bi moral izvršiti dražbo, se je vrnil s praznim žepom v Ljubljano. Prišlo je drugič do dražbe, ali tudi zdaj ni bilo nikogar blizu. No, in kaj se zgodi? Mislite li, da je prišel orožnik tja pa tiral upornika v zapor, kakor bi bila to zaslužila? Kaj še, c. kr. okrajni šolski svet je odpustil kazen omenjenima, kakor se hvalita. Zdaj pa si maneta roke, se posmehujeta in rogata učitelstvu: „Ali smo jih ugnali! Kaj nam torej šumeštri morejo?“ Zgodilo se je celo, da je eden izmed dotičnikov rekel učiteljici javno: „Mi pošiljamo otroke v šolo, če hočemo, če nečemo, pa ne.“ — In zdaj imajo drugi ljudje kar najlepši zgled, da pridružujejo otroke brez vse skrbi doma, kdo jim pa kaj more zato? Človek bi se začudeno vprašal, če smo v ljubljanski okolici zaostali za par stoletij za drugimi? Vsa krivda slabega obiska pade, seveda, na učitelja, na koga drugega pa? — Take razmere pač ne morejo navduševati za težavno delo, ne morejo bodriti v tožnih dneh. Prijatelj nimamo, to je žalostna in bridka istina! A težko je živeti brez teh, zlasti v današnjih dneh. Poiščimo si jih torej, a ne tam med onimi, ki nimajo sre, poiščimo si jih med seboj! Samo učitelj je učitelju pravi in odkritosrčen prijatelj! Zato se pa radi in večkrat shajajmo in delajmo na to, da pride življenje med „učiteljske krožke“ kjer se lahko natančneje spoznavamo, prijateljsko razgovarjamo in svetujemo v marsikaterih zadevah. Lep zgled nam je „krožek Št. Vid“, ki je imel že v letošnjem letu par dobro obiskanih sestankov.

† **Štefan Primožič** je umrl za vnetjem pljuč dne 7. t. m. v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji. Rojen je bil leta 1866. v

Bistri pri Vrhniki. Služboval je na Dobrovi, v Postojni, na gluhozemnici v Ljubljani, naposled pa kot nadučitelj v Dobropoljah R. i. p!

„Pri našem cesarju“. Za to lepo knjižico, ki so jo prejela pred dobrim letom šolska vodstva, še do danes niso vsa vodstva poravnala računov in ne vrnila knjižic. Opominjamo tem potom prizadeta vodstva, da store svojo dolžnost, da nam ne bo treba za poravnavo računa tirjati krajnih šolskih svetov. Ves dohodek je namenjen „Učiteljskemu konviktu“.

Slavni c. kr. okr. šol. svet v Radovljici nas je zopet osrečil z nemškim razpisom učiteljske službe v Srednji vasi. Ako prav umemo nemško c. kr. uradno govorico, ki nam prihaja izpod slovenskih skalovitih gor, je služba razpisana do 26. t. m.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je založila troje božičnih, oziroma novoletnih razglednic v barvotisku. Te razglednice so krasna umetniška dela in predstavljajo božični oziroma novoletni dobi primerne ideje. Razglednice so uporabne za inteligenco in preprosto ljudstvo. Cena razglednic franco dostavljeno naročniku, je pri naročilih od 20 do 50 komadov po 9 vin., od 50 do 100 komadov po 8 vin., od 100 do 500 komadov po 7 vin., od 500 višje po 6½ vin. Prodajale se bodo na drobno. Naročila sprejema pisarna družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Pri vsakem naročilu naj se natanko navede število naročenih razglednic in naslov ter zadnjo pošto naročnika. Naročilo se bo nemudoma efektuiralo in pošiljati priložila položnica, v kateri bo kupna cena označena oziroma že napisana. Vplačilo naj se izvrši po poštni položnici nemudoma.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani javlja vsem svojim podružnicam po širni domovini, da se sestavlja družbina bilanca za solnčno leto. V bilanco se postavijo vsako leto vsi zneski, ki so bili poslani centrali od 1. januarja do 31. grudnia. Prosi se vljudno, da se v svrhu sestave redne bilance upošljejo vsi tozadevni zneski vsaj nekaj dni pred novim letom.

V Št. Jurju pri Kranju (dvorazrednica) je do 25. t. m. razpisano def. mesto.

Nemškega deželnega šolskega nadzornika za nemške šole na Kranjskem namerava vlada imenovati. S tem bi dobili Nemci večino v deželnem šolskem svetu — in kaj bi to pomenilo za slovensko šolstvo na Kranjskem, o tem naj premišljajo klerikalci, ki so pripomogli Nemcem do II. nemške gimnazije na Kranjskem. Ta drzni napad na Slovenstvo mora slovenska javnost z vso odločnostjo odbiti. Morda se pa vendar tudi klerikalcem zbudi vest?!

Roditeljski sestanek je priredilo učitelstvo šestrazredne ljudske šole na Vranskem dne 1. decembra t. l. Prostorna šolska soba šestega razreda je bila natlačeno polna staršev. Sestanka se je udeležilo tudi mnogo inteligence s trga. — Tov. nadučitelj Meglič je presrečno pozdravil navzoče starše ter jim nato v prelepem govoru dokazoval, kako potrebna je poštena vzgoja otrok. V ta namen je potrebno, da hodita šola in dom roko v roki. Na ta način gotovo ne izostanejo končni uspehi. — Nato je potoval tov. Jakše v duhu v navzočimi starši s pomočjo skiptikona po najlepšem delu slovenske domovine — po Gorenjskem. Vidno zadovoljni so bil starši z lepimi slikami, kakor sploh z vso prireditvijo.

IV. letnik mariborskega učiteljskega so zaključili zaradi štrajka dijakov, ki klerikalnega pedagoga Majcena niso marali več poslušati. Dijaki izgube ustanove, podpore, poslabša se jim red iz pravosti itd. Tako se ravna s slovenskim dijaštvom v avstrijski Štajerski. Zdi se nam, da leži Maribor med Slovaki na Madjarskem. Proti tej kazni dež. šol. sveta se je vložil priziv. Nesposobni zelot Majcen pa je še dalje „profesor“ na učiteljskem, ker hočeta tako škof Napotnik in dež. šol. nadzornik Končnik. Dijaki stoje pred maturo, a se jih razganja! Učiteljskih sil primanjkuje povsod, a učitelj, maturante se uničuje! To je blaznost, to je vnebokričec zločin na sloven. narodu. — O tem še poročajo iz Maribora: V pondeljek se je pripeljal iz Gradca dež. nadzornik ter opominjal učiteljskega v 4. letniku, naj opustijo nadaljni štrajk. Ob 11. uri je imel Gabriel Majcen poučevati v 4. letniku zemljepisje, a v kljub opominu nadzornikovemu so zopet izostali vsi učiteljski. Ravnatelj je na to brzojavno vprašal

naučno ministrstvo, kaj je storiti. Dobil je brzjavni odgovor, da se ima četrti letnik do nadaljnjega odloka zapreti. Rajši so postavili cel letnik na cesto, kakor da bi odstranili klerikalnega učitelja. — Iz Maribora poročajo dalje: Kazni, katere je naznanil profesorski zbor učiteljskim četrtga letnika, so sledeče: 1. Graja od konference, 2. sistiranje vseh štipendij, 3. sistiranje vseh podpor, 4. slab red iz navedenosti, 5. četrti letnik se zapre na nedoločen čas. — Mariborsko prebivalstvo se pripravlja, da bo učiteljske podpiralo, dokler se zadeva ne reši. Da se je rešila na tak način, je — škandal. Državna poslanka Hofmann-Wellenhof in Marekhl sta že bila pri naučnem ministru zaradi te zadeve in je ta obljubil, da se bo poučil o vzrokih štrajka in storil vse potrebno. Ker se javnost toliko zanima za ta dogodek, je gotovo, da bo Majcen šel, odkoder je prišel. Žalostno samo, da se našim državnoborskim poslancem ne zdi vredno storiti enega koraka v tej zadevi, ki zanima Spodnji Štajer. Potem pa se bo zopet tožilo in tožilo, da so Nemci izkoristili štrajk! — Zaradi teh dogodkov je interpeliral v državnem zboru soc. dem. Resel in tovariši.

Stalno upokojen je Jožef Ločnik, nadučitelj pri Sv. Kunigundi na Poh., začasno upokojena pa Frančiška Gonze, učiteljica na Polzeli.

Ravnatelj slovenskega oddelka deželne kmetijske šole v Gorici je imenovan potovalni učitelj g. Anton Strekelj.

Osebnosti na Koroškem. Nadučitelj Pačiska pride iz Pisvega v Čanče, podučitelj Ivan Feinig iz Zgornjih Libuč v Tunel, R. Frühling iz Dholice v Anabihl, Maks Wollig iz Rangsdorfa v Domačale, Hubert Winkler iz Domačal v Bleiberg, podučiteljica Marija Mačič pride iz Patergasen v Podljubelj, Kat. Vertot iz Aschberga na Dholico.

Klerikalni list v Trstu. Z novim letom prične izhajati v Trstu klerikalni tednik „Trst“. — Na Štajerskem pa namestavajo ustanoviti duhovniški list proti „Domovini“.

Razgled po šolskem svetu.

— **Na praškem nemškem vseučilišču** so se vršile demonstracije proti klerikalcem. Napredni dijaki niso dovolili klerikalnim vstopa v dvorano, v kateri se je vršila inauguracija novega rektorja, pozneje pa niso pustili klerikalcev na ulico.

— **Slovenščina na kočevski gimnaziji.** V l. 1907/8. se bo na tej gimnaziji poučevala slovenščina v nižjih razredih v treh oddelkih po dve uri; torej 6 ur na teden. V petem razredu se bo slovenščina poučevala v zasebnem oddelku.

— **Gimnazija požgana.** Srbsko gimnazijo v Skoplju (Macedonija) so zažgali najbrž bolgarski vstaši. 300 dijakov je komaj ušlo pred pretečo smrtjo.

— **Promocija ženske.** Dne 9. t. m. je bila v Inomostu prva ženska promovirana za doktorico modroslovja. Zove se Adela Schneller in je hči deželnega šolskega nadzornika in pisatelja Kristijana Schnellerja. Svoje študije je dovršila na inomoškem vseučilišču.

— **O reciprociteti zagrebškega vseučilišča.** Dunajska „Information“ piše o vprašanju zagrebškega vseučilišča: Nujna potreba je, da se s tem zistomom konča, da se razveljavi Hartlovo naredbo in da se prizna popolno reciprociteto zagrebškega vseučilišča. Pri pogodbenih pogajanjih je avstrijska vlada gotovo na to pozabila.

— **350letnica vseučilišča v Jeni.** Meseca avgusta 1908 bo slavilo nemško vseučilišče v Jeni 350letnico svojega obstanka. O tej priliki bo otvorjena tudi nova vseučiliška zgradba.

— **Poljska ruska šolska družba v ruski Poljski.** Glasom izvestja poljske šolske družbe v ruski poljski je ta v času od 1. julija 1906. pa do 1. julija 1907. zaprosila na šolskih oblastnih dovoljenja za otvoritev 1247 novih šol. Obenem je zaprosila za odobrenje imenovanj 316 učiteljev. Oblastni so dovolile otvoritev 681 šol in so potrdile imenovanja 159 učiteljev. Dalje je bilo v rečenih dobi zasnovanih 505 knjižnic in 317 otroških zavetišč, a poleg teh mnogo kurzov za analfabete. Ta šolska družba šteje sedaj 116.341 članov; prispevki, došli v tej dobi, so iznašali 387.777 rubljev.

— **Vprašanje splošne ljudske prosvete.** Iz Petrograda poročajo, da se je ministrstvo za javno prosveto pričelo resno baviti z vprašanjem splošne šolske naobrazbe. V to svrhu je zahtevalo od uradov zemstev in ravnateljev ljudskih šol načrte za šolsko omrežje, ki naj jih izdelajo, ter tozadavne proračune.

Z gospodarskega polja.

— **Tridnevni kletarski tečaj v Vipavi.** Vinarski nadzornik Skalicky priredi sredi meseca januarja v Vipavi tridnevni kletarski tečaj.

— **Vina** so letos pridelali na Primorskem 1.000.000 hektolitrov, in sicer v tržaški okolici 10.000 hl, na Goriškem 300.000 hl in v Istri 800.000 hl.

— **Do premogovih žil** je prišlo premogokopno društvo, ki se je ustanovilo v Trnovem pri Ilir. Bistrici in ki koplje in išče premog blizu Jelšan. Do glavne žile imajo še kakih 100 metrov. Tudi prav dober material za cement se nahaja tam v bližini.

— **Odsek za stanovanjske zadeve** ustanove v železniškem ministrstvu. Trije uradniki se bodo izključno ukvarjali s stanovanjskimi razmerami uslužbencev državnih železnic.

— **Zakon proti pijančevanju** uvedejo na Rumunskem. Finančni minister Continescu je izdelal zakonski načrt, v katerem so glavne točke sledeče: Uvedel se bo monopol na pijačo, ki bo morala biti naravna in dobra. Gostilnice bodo v občinskih rokah, vodili jih bodo neoženjeni ljudje kot obč. uradniki. Gostilnice smejo biti le v krajih, ki štejejo 150 hiš; na upanje ali blago bo prepovedano dajati pijačo; gostilnice se zapirajo ob 8. uri zvečer, ob nedeljah in praznikih morajo biti zaprte tudi dopoldne. Pijancem in onim, ki še niso izpolnili 16. leta, je prepovedano dajati pijačo.

— **Podržavljenje železnic.** Železniško ministrstvo je pozvalo ravnateljstva privatnih železnic, naj imenujejo svoje zastopnike za pogajanja glede podržavljenja dotičnih železnic.

— **Znižanje poštnih, brzjavnih in telefonskih pristojbin.** Ministrska odredba za tako znižanje se izda v kratkem; v veljavo stopi 1. januarja 1908.

— **Državna akcija za Primorje.** Sestavila se je na Dunaju komisija z namenom, da se uvede državna akcija za gospodarsko povzdigo Primorja in južnega Tirola. V dotični seji je razvijal ministrski predsednik Beck glavne misli o tej stvari. Ko bo sestavljen program, se povabi na sodelovanje merodajne kroge, predvsem poslance.

Raznoterosti.

× **Gregorijanski koledar,** to je našega, uvedejo na Ruskem. Kakor znano imajo Rusi še vedno julijanski koledar, po katerem so za 13 dni za nami. Komisija, ki se je bavila s preureditvijo koledarja, je že dokončala svoje delo.

× **Praga** šteje s predmestji Karlin, Smihov, Kralj, Vinograd, Žižkov in Vršovice 473.062 duš. (Dne 30. junija 1907. jih je bilo glasom statističnega izkaza 470.906.)

× **Poljaki na Dunaju.** Po uradni statistiki je na Dunaju 4346 Poljakov.

× **Časniki v Parizu.** V Parizu izhaja skupno 3218 časnikov, od teh je 139 dnevnikov. Povprečno prihaja na 900 parižanov po en list. V Parizu je okoli 100.000 ljudi, ki živijo od časnikov.

× **Koliko je stala Rusijo vojna z Japonsko.** Po najnovejših podatkih je Rusijo veljala vojna z Japonsko 6072 milijonov kron našega denarja.

Listnica uredništva.

J. K. v S. P.: Članek pride prihodnjič. — Konec razprave „Duh časa“ smo odložili do prihodnje številke, ker se nam je danes nabralo več drugega gradiva.

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih, kamor zahaja učiteljstvo!